

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда

Кодексът на труда (КТ) урежда ролята и мястото на синдикалните и работодателските организации, техните основни права, задължения и цели. В чл. 49, ал. 1 от КТ изрично е уредено основанието за придобиването на качество на юридически лица на синдикалните и работодателските организации. Предложеният законопроект има за цел да създаде единна правна система относно регистрацията на тези организации, чрез приемането на разпоредби, които отчитат спецификата и обществената значимост на тяхната дейност.

Ролята на социалния диалог е ключова за провеждането на обществени политики и изграждането на стабилно демократично общество. Държавата регулира трудовите и непосредствено свързаните с тях отношения, осигурителните отношения и въпросите на жизненото равнище след консултации и диалог с работниците, служителите, работодателите и техните организации в дух на сътрудничество, взаимни отстъпки и зачитане на интересите на всяка от страните. В тази връзка е необходимо да има ясно определен ред, по който се регистрират съответните организации, за да може да се подпомага и насърчава социалния диалог.

С предложения законопроект се изпълняват и изискванията на Конвенция № 87 на Международната организация на труда, ратифицирана и обнародвана в ДВ, бр. 19 от 1959 г., която дава основание за създаването на самостоятелен и отличаващ на учредяване, съществуване и прекратяване, вкл. вписване в регистър и придобиване качество на юридическо лице на синдикалните и работодателските организации.

Предлага се синдикалните и работодателските организации да се вписват в специален регистър към окръжните съдилища по седалището им. Процедурата по регистрацията пред съответния съд следва да се извършва по реда на глава петдесет и пета на Гражданско процесуалния кодекс, където е регламентирано специфичното производство, свързано с вписването на юридическите лица.

Определят се обстоятелствата и данните, които следва да се вписват в регистъра на синдикални и работодателски организации. При определяне на данните, които се вписват в регистъра са отчетени спецификите на този вид организации. В регистъра не се предвижда вписване на целите на организацията, защото те са определени в чл. 4, ал. 2 от КТ за синдикалните организации и в чл. 5, ал. 2 за работодателските организации. Също

Предвижда се при промяна на обстоятелствата и актовете, които се вписват в регистъра на синдикални и работодателски организации към съответния окръжен съд, да се извършва вписване на промените в едномесечен срок от деня на възникването им, съответно на промяната им.

Със законопроекта се предвижда заварените към датата на влизането на закона в сила синдикални и работодателски организации да запазват правоспособността си на юридически лица без да е необходимо да извършват нова регистрация.

Народни представители:

Предварителна оценка на въздействието на Законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса на труда

1. Основания за законодателна инициатива:

В чл. 49, ал. 1 и 2 от Конституцията на Република България определя като основно правото на сдружаване на работниците и служителите в синдикални организации и правото на работодателите на сдружение в защита на техните стопански интереси. Конвенция № 87 на Международната организация на труда, която е ратифицирана от Република България, дава основание за създаването на самостоятелен и отличаващ на учредяване, съществуване и прекратяване, вкл. вписване в регистър и придобиване качество на юридическо лице на синдикалните и работодателските организации.

Детайлната уредба относно функциите, дейността и статута на организациите на работниците и служителите се съдържа в Кодекса на труда. Няколко отделни глави в КТ уреждат специфични права и роля на тези сдружения. Основна характеристика на тези организации е механизмът за защита на колективните права и интереси, като следва да се обърне специално внимание на правата и задълженията при сключването и изпълнението на колективните трудови договори, които са уредени в глава четвърта на КТ. Особената роля и мястото, които имат тези организации в обществото е свързана и с участието им в социалния диалог и по-конкретно в различните нива на тристранното сътрудничество, регулирани в КТ. Това налага регламентирането на специфични правила относно регистрацията на този вид организации, които да създават правна сигурност при осъществяването на социалния диалог.

Организациите на работниците и служителите се отличават от останалите сдружения на гражданите, като техните цели и средствата за постигането им са регламентирани в трудовото законодателство. Смесването на режимите за регистрация с другите видове юридически лица с нестопанска цел е нецелесъобразно. Поради това с измененията Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ) от 2016 г. е предвидено изрично изключване от приложното му поле на синдикалните и работодателските организации. Също така, в § 2, ал. 1 от Преходните и Заключителните разпоредби на Закона за юридическите лица с нестопанска цел изрично е регламентирано, че организациите, които имат за цел извършването на политическа, синдикална и дейност, присъща на вероизповедание,

В тези случаи може да бъде затруднен и дори поставен под съмнение относно легитимността му социалния диалог, поради неяснотата на статута на участниците в него.

Създаването на ясен режим за регистрация на синдикалните и работодателските организации ще доведе до по-голяма прозрачност при провеждане на социалния диалог. По този начин ще бъдат гарантирани конституционно постановените права на сдружаване на работниците и служителите и на работодателите, като се създаде специална и детайлна уредба относно регистрацията и статута им.

2. Заинтересовани страни:

Работниците и служителите, работодателите, синдикалните и работодателските организации, окръжни съдилища, Националния съвет за тристранно сътрудничество, отрасловите, браншовите, областните и общинските съвети за тристранно сътрудничество.

3. Анализ на разходи и ползи:

За приемането на проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда няма да са необходими финансови и други средства.

4. Административна тежест и структурни промени:

С приемането на проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда се предвижда въвеждане на регистър на синдикални и работодателски организации към съответния окръжен съд по седалището им. Този регистър следва да е отделен от съществуващите към момента регистри за юридическите лица, които се водят на основание глава петдесет и пета от Гражданско процесуалния кодекс.

5. Въздействие върху нормативната уредба:

Приемането на проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда не е свързано с промени в други нормативни актове.